

Vẫn là con của ngày xưa

ISSN: 2734-9195 11:10 01/09/2026

Vâng! Cái nhỏ nhất, ít nhất nhưng cần thiết nhất mà lại gần gũi chúng ta nhất, đó là ân nghĩa thầy trò trong chốn già lam thanh tịnh, câu nhắc nhở thiết hay và thâm túy vô vàn trong muôn một: Vẫn là con của ngày xưa.

Tác giả: **Dương Kinh Thành**

Tạp chí Nghiên cứu Phật học - Số tháng 09/2026

Con nhà Phật, ai cũng thấm đậm tinh thần Tứ Ân mà đức Phật đã truyền dạy, đó là bốn ân to lớn, quan trọng nhất trong cuộc đời.

Giáo pháp đức Phật đã dạy những điều quý giá, rất chân thật là bốn trụ đỡ vững chắc cho tất cả các nền tảng chân lý thế gian.

Biết vậy, tự hào là vậy, cao xa và sâu thẳm là vậy đôi khi cũng bị lãng quên ở nhiều góc khuất bận rộn của thế nhân, được che đậy bởi nhiều vỏ bọc, có khi lấp lánh, hào nhoáng.

Tỉnh ra, ngoảnh lại nhìn mới thấy và thấm trách tại sao mình có thể như vậy?

Mùa Vu Lan Báo Hiếu, nhắc lại ý nghĩa sâu xa của câu nói quen thuộc, mà hầu như ai bước chân vào chùa cũng từng nghe: “Tiếp Tăng Độ Chúng, Báo Phật Ân Đức”. Thời gian cuộc đời trôi đi, thời gian đắp lên tuổi đời chồng chất, vậy mà ý nghĩa của câu chữ được đọc từ nhỏ ở các ngôi chùa, tưởng chừng đã thấu hiểu, lại vấp phải cơ sự chưa trọn vẹn.

Sáng nay, vô tình nghe bản nhạc, phổ từ bài thơ ngắn của Hòa thượng Thích Giác Tâm “Chí Hướng Trượng Phu” (tên gốc bài thơ là Phát Nguyên Trượng Phu), đã khiến lòng tôi chùng lại trong phút giây. Không phải do tài người phổ bài thơ và chọn nền tảng công nghệ AI hiện đại chuyển tải, hoặc bài nhạc khá đạt, mà chính là ở ý tứ của bài thơ.

Vị Thầy nuôi dạy đệ tử trưởng thành, vượt tiến, báo Phật ân đức, đáp đền công ơn Thầy Tổ. Dưới bàn tay dìu dắt của vị Thầy Bổn sư, người đệ tử vẫn luôn còn thơ dại, lúc nào cũng cần sự dìu đỡ ân cần được tiếp nối. Đó là điều khiến người viết còn phân vân: không rõ đây là lời của Thầy nói về người đệ tử, hay là tâm sự của chính người đệ tử dù đã trưởng thành nói về Thầy mình.

Mở đầu bài thơ, ngay câu đầu đã khiến lòng xúc động:

Vẫn là con của ngày xưa

Thời gian thấm thoát sớm trưa từng ngày.

Thầy thì luôn trầm kín, ít khi bộc lộ vui mừng thái quá. Đệ tử cũng vậy, không nói ra bằng lời, mà lặng lẽ quỳ dưới chân Thầy, đem sự trưởng thành và những thành quả đạt được làm lời đáp tạ sâu sắc nhất dâng lên Thầy. Công ơn Thầy Tổ chính là ở đó khó lòng đáp đền trọn vẹn, nhưng luôn khắc ghi trong dạ, bởi từ vóc dáng đến trí tuệ trưởng thành hôm nay, người đệ tử nào cũng phải nhớ, phải khắc ghi công ơn ấy của Thầy:

Cơ đàn na, ân đức Thầy

Áo nâu choàng vải vàng mây nắng hồng.

Phải rồi, thời gian và chí hướng vẫn là cái “trách nhiệm của Không” với vô vàn sự tích lũy và nguồn ân đức bao la. Đây mới chính là việc làm thiết thực, ý nghĩa nhất, hơn hẳn những lời tung hô sáo rỗng: “Tiếp Tăng Độ Chúng, Báo Phật Ân Đức”.

Ân đức của bậc Thầy thì dù là thời nào cũng là tình thương yêu vô tận dành cho hàng hậu tấn, đệ tử, tuy có lúc quyết liệt, cứng rắn, cương nghị mà cũng ẩn khuất đâu đó là nguồn thương trong dòng chảy Phật đà. Ở đó, có sự kế thừa, nối nhau tinh thần “phụng sự chúng sinh để cúng dường chư Phật”.

Ngày đêm “trách nhiệm” của không Bao nhiêu gửi gắm Thầy mong ước chờ

Từ góc nhìn viên mãn, người Thầy sẽ an dạ, yên lòng và tin tưởng thế hệ nối tiếp của mình. Người đệ tử thì cũng thầm muốn chứng minh cho Thầy mình về sự trưởng thành, khôn lớn của bản thân, có thể thay mặt Thầy gánh vác Phật sự trong ngoài hay khắp đó đây:

Bây giờ đã hết ngày thơ

Dem tâm phụng hiến dám thưa thốt lòng.

Trách nhiệm lớn lao của người xuất gia là vậy mà gia tài mang theo bên mình chỉ có ba tấm y đơn sơ, ý thức thiếu dục tri túc. Điều lớn lao nhất vẫn là mục đích cầu giải thoát, là con Phật thì ai cũng nhận biết điều này nên nhìn các bậc xuất gia như là cửa báu trong ngôi Tam Bảo, luôn tỏ lòng tôn kính.

Xuất gia ai chẳng hoài mong Trượng phu chí hướng thông dong cõi này.

Từ sự cảm nhận bài thơ, bài hát “Chí Hướng Trượng Phu”, càng thấm thía thêm công đức Tứ Ân to lớn Phật dạy. Ơn Thầy Tổ, ơn Quốc gia và ơn Đàn Na tín thí vẫn luôn hiện diện, chờ ngày báo đáp.

Ngày xưa, Tôn giả Mục Kiền Liên đã nương vào công năng tu tập để tìm lối cứu mẹ mình thoát khỏi địa ngục. Vị Tôn giả này không dùng thần thông, mà dùng chính năng lực tu tập nội tại của bản thân để hồi hướng cho Mẹ. Ai mà không kính trọng và yêu mến tinh thần hiếu đạo ấy để rồi danh xưng “Đại Hiếu” luôn sáng ngời, nổi bật nhất mỗi khi nhắc đến công hạnh của Ngài, hơn hẳn cái vỏ bọc tài ba lỗi lạc của phép lạ thần thông.

“Vẫn là con của ngày xưa” luôn nhắc nhở và thúc giục trong lòng mỗi chúng ta, sự kết thúc cũng là lúc bắt đầu cho vô vàn công hạnh đang chờ phía trước. Mang trên vai những ơn trọng nặng nề, người con Phật vẫn luôn hằng mong được báo đáp dù đang hành đạo ở một góc chân trời xa hay bên vầng hào quang tỏa sáng của Thầy Tổ, tông môn, thì trách nhiệm hành trình của một Sứ Giả Như Lai vẫn chu toàn một cách trọn vẹn.

Bài thơ nhạc “Chí Hướng Trượng Phu”, đã giúp lau sạch câu chữ vàng Tiếp Tăng Độ Chúng, Báo Phật Ân Đức ngời sáng, mà từ lâu ít nhiều đã bị bụi phấn thời gian vô tình bám khuất.

Vâng! Cái nhỏ nhất, ít nhất nhưng cần thiết nhất mà lại gần gũi chúng ta nhất, đó là ân nghĩa thầy trò trong chốn già lam thanh tịnh, câu nhắc nhở thiết hay và thâm túy vô vàn trong muôn một: Vẫn là con của ngày xưa.

Tác giả: **Dương Kinh Thành**

Mùa Vu Lan Báo Hiếu 2570-2026.

Tạp chí Nghiên cứu Phật học - Số tháng 09/2026